

شاعران بزرگ و دیدن

مصطفی محدثی خراسانی

تو به عنوان مخاطب تأثیر می‌گذارد و اجازه نمی‌دهد آن حظ واقعی را از مطالعه آثار آنها ببری.

گروهی دیگر از شاعران هم‌روزگار ما شاعران بزرگی هستند و شاعرانه هم زندگی می‌کنند، اما با تعریفی که آنها از شاعرانه زندگی کردن دارند که مثلاً باید ژولیده و بی‌نظم باشی و به قول و قرارهاست زیاد پایبند نباشی و بسیاری نشانه‌های دیگر که بهتر می‌دانید، باز آدم آرزو می‌کند ای کاش این بزرگان هم با او هم‌عصر نبودند تا بهتر می‌توانست از دریای تفکر و احساس آنها بهره‌مند شود و دیدن این ناهنجاری‌ها مانع ارتباط شفاف او با آثار این بزرگان نمی‌شد.

و اما گروه دیگری از شاعران هم‌روزگار ما که البته دیگر نمی‌شود گفت گروهی که باید گفت تهداد انگشت‌شماری، هستند که آدم از اینکه با آنها هم‌عصر است به خود می‌بالد و با دیدن آنها آرزو می‌کند ای کاش می‌توانست با تمامی شاعران بزرگ هم‌عصر باشد. کسانی هستند که اولاً شاعران بزرگی هستند، ثانیاً شاعرانه زندگی می‌کنند و ثالثاً این شاعرانه زندگی کردن تعریف چندان شاقی ندارد و برآیندی است از تمامی کمالات و کراماتی که می‌شود یک انسان در زندگی فردی و اجتماعی و آداب معاشرتی خود به آنها نایل آید و محمدجواد محبت از این گروه انگشت‌شمار در بین شاعران هم‌روزگار ماست.

زندگی بزرگان و مفاخر گذشته از جمله شاعران، به دلیل بعد زمان در حاله‌ای از ایهامی شکوهمند قرار دارد و ما بیشتر با آثار آنها مانوسیم و شناخت ما از زندگی و شخصیت آنها و نهایتاً تصویری که از آنها در ذهن ما نقش بسته است، فرایند شناختی است که از اندیشه و تفکر و احساس آنها در لابلای آثارشان به دست آورده‌ایم. اما در فرایند این تصویر نسبت به بزرگانی که با ما هم‌عصرند، عناصر دیگری نیز دخالت دارند. ما علاوه بر آنکه آثار هم‌عصران خویش را می‌بینیم و مطالعه می‌کنیم با خود آنها نیز در ارتباطیم و تصویری از این ارتباط نیز در ذهن ما نقش می‌بندد که بر ارتباطی که از طریق مطالعه آثارشان حاصل کرده‌ایم تأثیر می‌گذارد. به همین خاطر گاهی آرزو می‌کنیم ای کاش فلان شاعر یا نویسنده و یا هنرمند، از بزرگان گذشته بود تا بدون ارتباط عصری می‌توانستیم از آثار شکوهمندش بهره ببریم و این شناخت عصری که معمولاً تأثیر منفی می‌گذارد وجود نداشت.

به یاد بیتی از جناب بهمنی می‌افتم که می‌گوید:

شاعر شنیدنی‌ست، ولی میل میل توست

آماده‌ای که بشنوی‌ام یا ببینی‌ام

گروهی از شاعران هم‌روزگار ما شاعران بزرگی هستند، اما شاعرانه زندگی نمی‌کنند و بین حرف و عمل‌شان دنیایی فاصله می‌بینی و همین روی رهن

شماره ۶۵
بهار ۱۳۸۸